

چهارشنبه — ۵ تشرین ثانی ۱۳۴۰

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده

« وقت » مطبعه سنده

متصل گوشه باشند

نومرو ۲

صاحب و مدیری

محمد مسیح

ملی مخبر

برنجی سنده — نومرو ۲۴

آبونه شرائط :

سنه لکی ۲۵۰ ،

آلتی آولغی ۱۲۵

فرق العاده نه خه ل

ایبون ۵۰۰ و ۳۰۰

غرو شدر .

مجموعه من هیتشه

طبعی قدیب ایدلین

آثار احاده ایدلن .

هر قایک برنجی داره بشیمی کونلری هیقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادری ، فنی رسمی مجموعور

ضیابک فلسفی مباحی

دها بکن کون هیجانی بر عرفان اردوسنک پارمقری
اوزونده ابدیت مقبیه کیدن بو یوک تابوتک، حالا، تأثیری
آلتندهم، تقدیر ایدرسکز که بوحس آلتنده، بر متفکرک اثری
آفاق بر نظره تدقیق ایدیلیمز. بویه بر تدقیق ایچون لازم کلن
زمان هنوز کچمده دی. اساساً بویه بر تدقیق، ضیابک تعلق
ایدنجه نفقدر مشکدر !

بحرانلر، سیاسی وقوعات ایله آراسیرا انقطاعه اوغرامش
اولان حیاتی بالذات مغلق، اثرلری «سیستما تیزه» تسبیق ایدیلیمش
هنوز برکل حالنده، معین و عمومی بر موضوعه تماس ایتیمش
بر عالمک مسلکی ایضاح ایدیلیمک چوق کوچ رایشدر. بو
مشکلاتی ایتجمک ایتک قدرتی کندمده بولقدن چوق اوزاغم.
دیگر طرفدن تورک اوجانی طرفدن بر ضیابک کونی احداثه
قرار ویریلرک، استادک فلسفه واجتماعی حقدن سوز سولهیمک
شرطک بک بخش ایدیلیمکی اوکیره ملی ایکی کون اولدی. بومدت
ظرفنده، ضیابکک پک داغنیق اولان اثرلرینه کوز کز دیرمک بینه
امکانمزدی. بو بویوک متفکرک اثری حقدن سوز سولهیمک
ایچون دارالفنونده کی تقریرلری، سلائیکیده کی نشریات، دارالفنون
مجموعه سنده، یک مجموعه ده، اجتماعیات مجموعه سنده کی مقالهلری،
دها صوکرک دیار بکرده نشر ایتیمکی چوق کوچوک وهر درلو
وساطتدن محروم اولدینی حالده، الک بویوک مجموعه لرمزدن ده
دولو ودها فائده لی اولان کوچوک مجموعه ده، بعض یومی
غزقلرده آرا ضیرا یازدینی مقالهلری، بر قاج کوچوک اثری
اوقومق لازمدی. اعتراف ایدیمک که بونلرک هیچ بری هنوز
یابامام. آفی و سریع بر طب و احتیاج قارشینده، محترم حضاره
سولهیمه بیهیکم شیلر، عاج بر طلبه نک، بویوک خواجاسی
حقدن ایدیندیکی فکر وقاعت حدودنی کچمه یچکدر. سزه
ضیابکک مسلکی حقدن بکی بر حقیقت ادعاسنده اولمادیغ ایچون،
ضیابکک بوتون حزنی و برافدینی بوشلغک بوتون محرومیتی
هر کسندن فضا حسی ایتیمک بویوک استاد حقدن بعض بیلدکرمی
بوتون اثرینه حاکم اولان روحی قیصه جه عرض ایتک ایتیمز.
ضیابکک تام معناسیه بر علم آدمیدی. بوسیط حقیقی تکرار
ایتمکدن مقصدم، مملکت مزده، بروقتلر تعمیم ایدن آتسقله بیدک
معلومات صاحی، فقط علمله علاقه لری پک جزئی اولان ساخته
عالمردن اولمادیغی سولهیمکدر. ضیابکک قوتی یابان هم شرقه
هم غربه وقوفدی.

ضیابکک، یکی تسله بویوک بر قوتی، شرق لسانلرینه
و شرق تبعاتنه واقف اولسیدی. ضیابکک، مختلف دوره لرده
ایران و عرب مدنیتلرینک، ایران و عرب حرشکک تأثیری آلتنده
قلش اولان تورک تاریخکک منسابنی تدقیق ایدیمه بیهیک ایکی
واسطه یه، عربجه و عجمجه یه تمایله واقفدی و دوغروندن دوغرویه
بواثرلری اوقوردی. ضیابکک علمنده کی قوتی تاملر بوندن ایلری
کلیر.

ضیابکک، بالضرع غرب لساننده واقفدی. فقط اونک بونده ده
تقوئی یابان شی غرب فلسفه سته، ملحض اثرلر و مونوغرافیلر
واسطه سیله دکن، دوغروندن دوغرویه، بلاواسطه تفوذا تفسیدی.
ضیابکک، فلسفه تاریخی اوقومازدی؛ فیلسوفر و مسلک لری
حقدن یازلمش اثرلر هیچ رغبت ایتزدی. دوغروندن دوغرویه
فیلسوفرلری اوقوردی. چوق واسع و درین بر تمثیل قابیلنه
مالک اولان دمانی، فیلسوفرلرک اثرلرله تربین ایدیلشیدی.
ضیابکک، اونک ایچون حقیقی بر «کولتور» صاحی ایدی.
فلاسیکاری اوقومشیدی. افلاطونکک جمهوریتی، ارسطونک
سیاستی، اوکوست قوتی، بوتون صوک عصرک فیلسوفرلری
واجتماعیاتجیلری اوقومشیدی.

ضیابکی تدقیق ایدرکن، کنج متعابرمزه نمونه امثال اولاسی
لازم کان بویایی عالمی اونو تمامیلدر.

ضیابکک بر فلسفه سی، وحدت اوجاع ایدیلیمه بیهیک بر مسلکی
وارمیدی؟ فلسفه نک فلاسیکک تعریفنه نظراً حیات و کائناتی
هر فردک کندیته کوره ایضاح ایدیشی اولدینی کی ضیابککده
شبهه سز بر فلسفه سی واردی. فقط بوندن باشقه، ضیابکک فلسفه ده
بردو قترین صاحییدی. انسان و علم حقدن کندیته مخصوص
تلقیلری واردی. بالاضه صوک زمانلرده مسلکی و نظریه لری
بویوک برکل حالنده، برسیستمه دوغروکیدییوردی.

ضیابککک بوفلسفه سته بر اسم و بر مک لازم کلرسه، دییه بیلرک
بوکک بسط تعیریه بر نیکینلکک فلسفه سیدی. روحنک نیکینلک
اولان بواجتیجی بر مقاله سنده کی شوشلر لغایت ائی قصور ایدر:

• حیات مجادله سنک هیجانی کوروتولردن، فردی اختلاطلرک
یتیمز، نوکنز دیدی قودیلردن بیتیمش روحی دیکندره بک بر
راستراحت کوشه سی، قلبه تسلی و بره بکرتوکل آرقدان ایکیوردیم.
آرادم، آرادم. نهایت شیل چاملر آسند بر استغراق بوردی بولیم.
بوراسی ایش نسیانکک ذهن یوروی اوغوتولردن اوزاقدی. بورایه
جهانک های و موسندن تاچانکک نوکمزولردن باشقه کیمسه اوغرامازدی.

الطبعه نك، اخلاقك اسن الاسلامی جهان تلقیسی، كائناتك تفسیریدر. اینكجی زمره، حیاتیات فیلسوفلیدر. بوزمره نك باشنده برغسون وارددر. برغسونه كوره، حیوانی اولسون، نباتی اولسون - بوتون موجودلر روحی موجودلر در. نروده حیات وارسه اوراده شعور. ایله حافظه وارددر. بو شعور، یاراتجی در، ماده ایله تماس ایدمه یین بر موجودیتدر. شعور، حریت مطلقه در، ماده اسارت مطلقه ایدی. پرتوبلازما اینجیده ماده ایله شعورك مجادله سی حریت مطلقه ایله اسارتك مجادله سیدر.

برغسونه نظراً انسان تلقیسی، حیات تلقیسه مبتنیدر. بو فیلسوف حیات، فوق الطبیعه بر ماهیت اسناد اتمك صورتیه افسانده یاراتجی بر قدرت اولدیغنی ایضاح ایدر.

اوجنجی زمره، روحیاتجی فیلسوفلر در، بونلر نظرانده شعور یالکزر روحه منحصر در، نه ماده در، نه ده حیاته شعور در؛ حافظه دن، اراده دن اثر بوتدر.

ضیا بکه نظراً بوتون بو فیلسوفلر شعورك ساحه سی آثاغی دوغرو کیشله تمكه، مافوق مادون ایله ایضاحه چالشدیلر. حالوكه شعورك ساحه سی بالمكن یوقزی به دوغرو، روحی شأیتك فو قنده بولونان اجتهایی شأیته دوغرو یوكسه اتمك لازمدی. بونی اجتهایی فیلسوفلر یاپیدیلر. بونلر عالی حادثه لری، سائل حادثه لره ایضاحه چالشمادیلر. شأیتك هر نوعی كندی حادثه لره ایضاح اولونه بیله چكنه قتل اولدیلر دن، عالی حادثه لره ایضاح ایتدیلر.

بونلره نظراً، انسانك فقی اجتهایی حیاتله باشلامشدر. انسان اجتهایی حیاتك خارجنده یالکزر «بشر» در. ضیا بکه دیوركه:

«بشر، اجتهایی حیاتی یاشایارق، مفكوره لر صاحی اولونجه انسان ماهیتی اکتساب ایندی. انسان كله سیله بشر كله سی آرمشده یاشایرد در، بر فرق وارددر. بر آرم عضوینه اولارق حیوانی غایله یینه تابع اولدیغی زمانه «بشریت» مقتضاسیدر. دیزد، بر كشمه دن مفكوره ره رعایت ایعنی ایندیكزم وقت، «انسانیتك مقتضاسی یاب، درز،» بناء علیه ضیا بکه نظراً، انسانك فوق الیه رلكنی، فوق الطبیعه بر اساسه مراجعت ایتادن، تمایله مثبت وعلی بر صورتده ایضاح ایدن یالکزر اجتماعیات علمیدر.

اجتماعیاتدن دوغار فلسفه، آياتلری یالکزر صلاغم علملره باصان، اللری لك یوكسك ولك كوزل مفكوره لره اولاشان لك دوغری، الثانی فلسفه در. چونكه انسانك سعادت یابن مفكوره در. مفكوره ایسه جمعیتدن دوغار بونی اجتماعیات ایضاح ایدر.

بو منویلر اوغراغنده نیم كبی حضوره، فراغتة محتاج بر وجه راست كدم، بونكه آرقداش اولیم. بو آرقداش بكا هیچ نفرلر دن بیث ایزدی. یالکزر سوكرلری اكلایزدی. بكا هیچ پیركنلكری، قنائلری كوسز مزمی. هر شیده، مهنوز سزهدیمك كیرلی كوزلكری، بیجول ایلكلری میدانه بیقارردی. آزاجق یایی اولسه، بیله صافلاردی. اونی دایما امید وار كوزردم. آزاجق بدینلکی بیله اولسه صافلاردی. بن اونی هر صابحه ده یوق نیکین بولوردم بن بو طائی سوزلی چندن كن سسلر كبی دیکردم. مفكوره لره عالیه بوكه لرك روحانی بر امتزاج اینجیده یاشاردم.

شوبراق سزارده كوستریووكه: ضیا بکه حیاتك سعادتیه، امیدده، نیکینلکده بولوردی. فقط نیکین و امیدل اولاق فرد ایچون دایما قابلدی؟ ضیا بکه فله فله سنده کی قیمت بوكا چاره كوسترم سیدر.

ضیا بکه انبان تلقیسی بوكا جواب وریور. انسانلر فطرتة خود كمدلر، منفعت سیدر. دیه نلره اولك نظر نده یالکزر سوله مشلر در. فقط انسان ایچون «منفعتی» دوشونمز، ندا كاردر. دیه نلر دوغرو سوله مشلر در. انسان بعضاً خود كام، بعضاً ندا كاردر.

انسان، دیکر عضوینلر كبی هر شیدن اول بقاشی ایستر. مادی احتیاجلر كظمین ایدلری رفاه دیدیکزم شئی وجوده كتیر. فقط بزی روحك مشاق اولدایق سعاده یوكه له تمز. چونكه انسان بورو حی سعادتدن امیدنی كسجه، رفاه لك یوكسك درجه سینه حقیقه، اتخار ایدیور. بناء علیه انسانك اصل آرادینی شی یالکزر مادی رفاه دكل معنوی سعادت در. ایسته ضیا بکه، حیاته رفاهی، یوكسه سعادتیه لازمدر؟ سؤاله جواب ویرمك ایچون ضعیفی روحلی انسانلر ك درین بر صورتده دوشونمه سنه فلسفه نامی وریور. فیلسوفلر شیعدی به قدر بونی فصل دوشونملر؟

ضیا بکه نظراً، انسانده کی یاراتجی عالی قدر تلر ك منشائی ایضاح ایدن فیلسوفلر درت آموزجه آپریلر. اولاً، انسانده کی حریته فضیلتك منشائی تاجانمز ماده نك جز، لا یخیزاسته قدر حیوان كونیایجی فیلسوفلر وارددر. لایب نیتز، شوپنهاور، آلفرد فویه كبی.

بو فیلسوفلر كوره، هر موجود كندیسی ایچون وارددر، یعنی كندی موجودیتی كندی درونندن دویار. بو صورتده بوتون وارقلر روح ماهیتده در. ماده، بورو حی موجودك طیشدن كورونوشیدر. بو اجتیهاده نظراً، فلسفه نك ماهیت

عشق کیهانی سعادتی بر بر تو و ستونی، بر آلتون ایشیق ایدری. بو آلتون ایشیق مفکوردهن باشقه برشی دکاری. آلتون ایشیق هانکی انسانه، هانکی موجوده قونسه اونی «قوتلو» قیلاردی. .. حریتلری غائب ایدنلر، اسارته دوشنلر آلتون ایشیق تاماسندن محروم قالانلردی «قدسیت»، بو آلتون ایشیق، بعضاً قورقونج، بعضاً محبی تماش ایدی.

بناء علیه منفعتپرست و خودکام انسانلری، فدا کار یابان مفکوردهر. انسانی، بشر خالندن چیتارهرق انسان یابان مفکوردهر. انسانلره، مادی رفاه یاننده، معنوی سعادت ویرن مفکوردهر. مفکوره اولان پرده آلتار اواز، چونکه روحی آیدنلر، قلبه امید و نسی ویرن، انسانی حیاته ربط ایدن هپ مفکوردهر. سائجاب ایشیقون فدای جان ایدن قهرمان عسکر، بر قوماش بارجه سی اوزرنده بوتون بر ملتک تمرکز ایش مفکوردهنلک مدافعدر. آئی ایشیقون قانی آیتان وحشی، اعلا کماله ایشیقون ندای نفس ایدن شجاعت، علم و اختراع اغورینه کندنی فدا ایدن عالم هپ مفکوردهنلک قریایدلر.

انسانلری و ملتلری سعادت و فدا کارلره ایصال ایدن بو مفکوره، بومدهش و معظم قدرت منبی، بر فردک تخیلرسته وجود بولاماز، بر آدم طرفندن ابداع ایدیلمز، بعض دهالر، ملتارک ایچندن، بعض بحران و غلبان زمانلرنده دوغان مفکوره دهن هرکسندن اول سزورلر و ملتله بیلدیرلر. بونلر بویوک مرشدلر، متجددلر و مبشرلدر. فقط مفکوره اجتماعی حیاتک محصورلدر، فردی بر فکر دکل، اجتماعی بر شأیت اولان مفکوره اجتماعی علی تدقیق ایدر، اوکره تیر. ضیابک اجتماعاتی اونک ایشیقون سودی. حیاتدن و علمدن امیدیکسیدیک بر صیبراده، احتیال تصادفاً، تبعاتی اونی اجتماعاتک ببولود ساحه سته سوق ایتدیک زمان ضیابک، نورانور، یکی بر عالمه قابوشمش کی اولدی. بویکی علم اونی حیاته بکیدن ربط ایتدی. اجتماعاتده کندیسی ایشیقون یکی بر ایمان، مملکت و کنگلک ایشیقون توکشمز بر قوت و معجزه منبی بولدی.

اجتماعی مسلکله تاریخی تدقیق ایدرساک کورورزکله اجتماعی مسئلهلری حل ایتک ایستین بویوک نظریه ل هپ ملتله روحی و اجتماعی بحرانلر کیردکاری زمانلره تصادف ایدر. (سن سیمون)، (اوکوست قونت) بویله دورلرک پیغمبرلیدی. ضیابک تورکیه تاریخنک، روحلر و فکرلره آثارشی حصوله کلدیک بر دورمشنده یتاشدی. بو بویوک متفکرلر ده

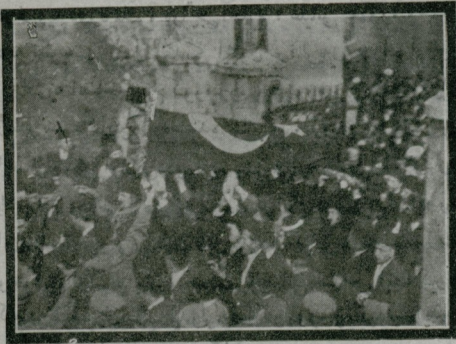
مفکوره، ماده نك و منفعتك خارجده اسرارانکیز برشیدر. بونی، مابعدالطبیعه فیلسوفلری، ایده اولوغلر، مختلف صورتلرله ایضاح ایشلدر. فقط بونلرک هیچ بری مفکوردهنلک ادوغرو ایضاحی بولامامشلدر. بعضیسی مفکوردهنلر ماورائی عالمه منسوب برشیت عدایشلدر، افلاطون، محی الدین عربی، قائم، کی. بعضیلرینه کوره مفکوره هیچ برشأیت استناد ایتمز، و آتیق فردک تخیلرسته تصور ایدیلن بر «نمونه کال» در، بو مختلف فلسفه لقلیلرینک شدقه چارپشیدنی زمانلره، مثبت علملردن اولان (اجتماعات)، مفکوردهنلک مثبت عالمه منسوب برشأیت اولدیغنی اثبات ایتدی.

ضیابک، مفکوردهنلک صورت تکونی حقیقه، دوغورودن دوغوریه دورقائیک، یاوایی اجتماع، غلبانی جمهور، وجدان عالمه نظریه سی قبول ایتدیک ایشیقون برلرینه بوراده اوزون اوزادی ایضاحه لزوم کورمبورم. مفکوره، جیتلرک بحران زمانلرنده، فردلر آرمسندنه مناسبلر، روحی عمل و عکس-العملار شدنی اولدیغنی دورلره یاشانیلان حیاتدر. باشقه و قلدردنه یاشانیلان حیاتلر فردی حیاتلدر. یالکز فردی حیاتلره رفاه اولسه بیلر، روحی سعادت قابل دکلدر. فردلر طبیعه منفعتپرست و خودکام اولسلر بیلر، جمعیتک بوغلبانی امتراحی ایچنه کیرنجیه کندی طبیعلری غائب ایدلر، فدا کار اولولر. فردلر، اجتماعی حیاتک کورونممن وارلنی آتیق بومستنا زمانلره سزورلر. اونک ایشیقون مفکوره، بالذات جمعیتدر. ضیابک، بونلر ایچوندکره، امیدسز، قارا کلق روحلر کنگلره، غلبانی جمعیت حیاته کیرمه لرینی توصیه ایدر و حیاتک نومیدی و آلتار بحرانلردن آتیق، اعتکافدن و ازوادن جکلمک و حیات اجتماعی نك غلبانلرینه قاریشمق صورته قورونلدیغنی سوبله ردی.

بر جمعیت، اونی ترکیب ایدن فردلرک بکوندن عبارت بر موجود دکلدر. بو، فردلره مشترک دویغورلردن، مشترک وجداندن، ماده لک بانیه کله بااختلاطندن دکل کییاده اولدیغنی کی ماده لک امتزاجیه بکزمین دویاندن مرکب بر موجوددر. بو صورته حصوله کلن (کل)، اونی تشکیل ایدن جزلردن ماهیت و اوصاف اعتباریه بوسوتون باشقه در. کوزلره کورونممن بو معنوی موجودی، اسکی زمان آدملری بعضاً پری، بعضاً آلهه صورتنده تصور ایشلدر.

«اسکی توکرلر، بویوک بمرارلرک حصوله کیردیک غلبانی دقیقه ره «عشق چانی» نامنی ورلردی. عشق چاننده روحلر مستولی بر وجود ایتدنه یاشارلیدی»

فقط اثری اِکمالہ قارہ طالع مع الاسف امکان برافادی .
ضیا بک ، (آنتہ سوسولوژیک) عالمی بک یوروپینک یولڈن
واصولڈن یوروپوردی : اولاً نصل دورفہام ، اجتماعاتہ ...
دارالفنونہ بر اجتماعات کرسیسی احداث ابتدہرہک بوعلمی
تدریس واسطہسلسلہ دقیقہ باشلادی . صوکرہ اجتماعی مسئلہرہ
دائر متفرق مقالہ یازدی . تدقیقاتی ایلرہ تکہ مختلف مؤسسہ
لری تبعہ باشلادی . اسکی تورکرڈن ، دین ، اخلاق ، عالمہ ،
دولت مؤسسہلری تدقیق ایندی . شمدی بوتون بوتدقیقاتی
طولیایہرق کتاب یازمق دوریہہ کلشیدی . ایابک بویوک اثری
بیلہ امام ایدہمدن وفات ایندی . ضیا بک اصل شمدیدن
صوکرہ اجتماعاتہ خدمت ایدہجکدی ؛ چونکہ حاضرلق دورہدستی

(استاد) ک ہانہسی مستہاندہہ ہجراہیامری
تخلیل دورہدستی ، ہنوز پترمش بویوک ترکیلر دوریہہ کلشیدی .
نہچارکہ عمری وفا ایددی .

فقط ضیا بک اثری بورادہ ختام بولایور . او ، علم دیانسنک
قارا قق سہارندہ آنسزین کورولہرہک سونویرن شہایل کچی
کیچی برآیدینلق دکلی . اونہہ ، کونشک ، غروب زماندن
صوکرہدہ دوام ایدن فیض فوقی واردی . اونک ، ابدی برعلم
فضیلت ، وفراغت آیدہسی اولان حیاتی وشخصیتی ، بالذات
تدریس ایندیکی مفکورہ کچی ، کندندن صوکرہدہ بوتون قوتیہ
حکمتی اجرا ایدہجکدر .
او قوای مفکورہنک سونز شعلہسندن ضیا آلان بولمیت
معبندہ ، بویوک استادک خاطرہستی بردہا حرمیلہ یاد ایدہرم .

دارالفنون مدرسہلرڈن

نجم الدینہ صاومہ

نجم الدین صادق بک طرفندن تورک اوجاغندہ وریان قونفرانس

تورک ملتک معنوی تیغظندہ اوینادینی رولی شہہسز تاریخ
تدقیق ایدہجکدر .

ضیا بک اجتماعاتہ بویلہجہ صاریلدی ، اوقودی ، سوسولہدی ،
یازدی ، اوقودی . حیاتک الکطاتی دقیقہلری ، ثابتہ کیزلہیہ
مدیکی بومفکورہ ہجانی باشقالرینہہ تلقین ایندیکی زمانلردی .
اولوم دوشکندن ، دوستلرندن برینہ یازدینی برمکتوبدہ کی جملہ
ضیا بک حیاتہک کیگانہ تسلیی ، یگانہ قوت مذہبی بواولدینی
کوسترپور . ضیا بک بومکتوبندہ دیورکہ :

« وجودجہ ایزم . بالکین تدریس وتحریر واسطہسلسلہ روحی
قولاندیرہمدیک ایچون اعصابہ بر آز بورغوم ... »
روحی قولاندیرمک ، اعصابی دیکاندیرمک ایچون اوقو-
تمہی و یازمہی صمیمی اولہرق بر واسطہ کی قولانہ یئلر ،
اک بویوک مرشدلر ، اک لاهوتی مجاہدلردر . مرحوم ، ہیچ
شہہ یوق کہ بولردن بریدر .

ضیا بک اجتماعی مسلکی بوندن عبارت دکلدیر . بورادہ ،
بو مسلک بالکین بر قسمی . فقط بوتون دوشونجہستہ حاکم
اولان بر قسمی کوسترمک ایستہم . اساساً دیگر قسملرندہ
اجتماعی حیاتک مختلف صفہلرندہ ، اجتماعی مؤسسہلرندہ
دوغرودن دوغرویہ فرازیمز اجتماعات مکتبندن ، بالخاصہ
دورفہامدن ملیم اولمشدر . فقط ہر نہ اولورسہ اولسون ،
اونک دین ، اخلاق ، عالمہ حقندہ کی تبعلری ، ملت و ملیت
نظریہلری ، انتخابادہ مسلک زمرہلرندن معوث انتخاب ایدہسی
کی علمک صنعت خالندہ سیاسی تطبیقاتہ عالم فکریلری بوندن
صوکرہ قسم قسم تدقیق ایدہجکدر .

عمومی صورتدہ دنیہیلرکہ ضیا بک ، اجتماعات علمنہ
یکی نظریہلر ، یکی قانونلر علاوہ ایش دکلدر . مشاہدہ
وتحریرہہ مستند اجتماعات اصولی ، تورک مؤسسہلرینہ تطبیق
ایندی ، صوکرہ صردہ یکی وجود بولان بو مشکل و معلق
موضوعدہ اجتماعاتہ قانونلر بولہحق وقتی اولمادی . فقط
ضیا بک ، آوروادن دورفہامی تعقب ایدن بویوک اجتماعاتخیر
دوجہسندہ ، بو علمہ خدمت ایشدر . چونکہ بو نظریہلری
تورک مدنیتندن آکلمہ یکی مثالر ودلیلارلہ توثیق ایندی .
مثبت اجتماعات اصولیہ ، تورک عالمہستی ، اسکی تورکرلدہ
دینی مؤسسہلری ، تورک دولتک تکاملاتی کوستریدی . آوروپا
عالمی ایچون ہنوز مجہول اولان بوساححدہ ، اجتماعات
قانونلرینک تکررینی کوسترمک بوعلمہ آز خدمت دکلدیر .